

При цьому основний акцент переноситься із внутрішнього середовища підприємства (працівників) на зовнішнє середовище (споживачів продукції та послуг, конкурентів, інвесторів, жителів місцевості функціонування підприємства, соціальну інфраструктуру, органи влади, громадські організації, навколишнє середовище тощо). Зважаючи на економічну сутність торговельного підприємства (яке є основною ланкою сфери торгівлі і створюється для закупівлі, реалізації, а також зберігання товарів, надання різних супутніх послуг з метою задоволення потреб ринку та отримання прибутку), зазначимо, що основним об'єктом його зовнішньої соціальної відповідальності повинен бути саме споживач продукції.

Розвиток взаємин підприємство – споживач теж зазнав істотних трансформацій з початку ХХ ст. Так, первинною у цих відносинах на початку минулого століття була спрямованість на вдосконалення процесу виробництва, здешевлення товару, побудова взаємин з покупцями на основі привабливої ціни. Саме такий шлях використав Генрі Форд у виробництві автомобілів, впровадивши конвеєр. Поряд з цим, виробник постійно вдосконалював і сам товар. Епоха вдосконалення процесу виробництва і товару тривала до 60-х років ХХ ст., до часу розквіту реклами та інших методів стимулювання збуту. Наступним етапом у розвитку відносин підприємство – споживач треба вважати перехід до концепції маркетингу, що свідчило, торговельні підприємства зрозуміли, що єдиним ефективним шляхом до гарантії споживача є продаж товарів і послуг відповідно до ринкових потреб та цільових ринків (груп). Тобто превалюючою стала спрямованість на конкретного споживача.

Однак вже сьогодні чистий маркетинг не спроможний вирішити зростаючі соціальні потреби суспільства загалом та кожного споживача окрема. Тому до нього додалися принципи соціально-етичної відповідальності у відносинах із споживачами.

Висновки. Отже, концепція соціально-етичної діяльності торговельних підприємств щодо своїх споживачів базується на дотриманні пріоритету потреб споживачів з одночасним урахуванням загальнолюдських принципів. У таких умовах основними завданнями соціальної відповідальності торговельного підприємства перед споживачами повинні стати:

- дотримання вимог споживачів та пріоритет їхніх потреб;
- безпечність товарів, робіт, послуг;
- надання максимальної інформації про товари та технологію їх виготовлення;
- право вибору покупцем товарів, робіт, послуг;
- надання широкого спектра соціальних товарів;
- удосконалення торговельних закладів відповідно до потреб особливих груп населення;
- покращення маркування і пакування;
- торгівля продуктами високої якості та споживчої цінності;
- проведення освітніх програм безпечного використання продукції.

Література

1. Хачатуров Р.Л. Юридическая ответственность / Р.Л. Хачатуров, Р.Г. Ягютян. – Тольятти : Изд-во Междунар. акад. бизнеса и банковского дела, 1995. – 200 с.

2. Плахотный А.Ф. Проблемы социальной ответственности / А.Ф. Плахотный. – К. : Вид-во "Вища шк.", 1981. – С. 11-14.

3. Іваненко О. Визначення поняття, сутності та видів соціальної відповідальності: актуальні проблеми / О. Іваненко. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.dniprokniga.dp.ua/46-ivanenko-o.-viznachennja-ponjattja-sutnosti-ta.html>.

4. Чепульченко Т.О. Соціальна відповідальність: поняття та сутність // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". – Сер.: Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. – К. : Вид-во "ІВЦІ "Політехніка", 2010. – № 1(5). [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vkpi/Soc/2010_1/Chepylchenko.pdf.

5. Семякин М.Н. Источники российского гражданского права: проблемы теории и практики / М.Н. Семякин. – М. : Изд-во "Юрлитинформ", 2010. – 389 с.

6. Меморандум про соціальну відповідальність бізнесу в Україні, затв. рішенням громадського об'єднання "Форум соціально відповідального бізнесу України" 16 грудня 2005 р.

7. Зеленая книга ЕС. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.rspenergy.ru/main/static.asp?art_id=1552.

8. Офіційна сторінка Всесвітньої ділової ради за сталий розвиток (WBCSD). [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.wbcsd.org>.

9. Воробей В. Корпоративна соціальна відповідальність чи вигода? / В. Воробей // Києво-Могилянська Бізнес Студія. – 2005. – № 10.

Градюк Н.М. Социальная ответственность предприятий: концептуализация понятия

Доказана необходимость исследования социальных аспектов функционирования сферы торговли в условиях социализации экономики. Рассмотрена эволюция методологических подходов к определению роли и сущности социальной ответственности бизнеса. Определены основные направления усовершенствования социальных отношений предприятие – потребитель в условиях реализации модели социальной ответственности. Очерчено задание социальной ответственности торгового предприятия перед потребителями.

Ключевые слова: торговое предприятие, социальная ответственность предприятия, потребитель.

Hradyuk N.M. Social responsibility of enterprises: concept

The research necessity of social aspects of trade sphere functioning is proven in the conditions of economy socialization. The evolution of the methodological approaches to role and essence of business social responsibility determination is considered. Basic directions of social relations improvement enterprise – consumer in the conditions of realization of social responsibility model are certain. The tasks of social responsibility of trade enterprise before consumers is outlined.

Keywords: trade enterprise, enterprise social responsibility, consumer.

УДК 37:811:630*945.31

Асист. М.Й. Мазена; ст. викл. О.А. Чаплик –
НЛТУ України, м. Львів

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ЗБАГАЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ СТУДЕНТІВ ЛІСОТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

З'ясовано склад та обсяг термінологічної лексики в межах певних автентичних текстів. Проаналізовано основні групи вправ, які забезпечують не лише розуміння термінів під час читання, але й активне їх застосування у спілкуванні. Запропоновано систему вправ, які можна використовувати для навчання студентів лісотехнічного профілю фахової лексики.

Ключові слова: фахова лексика, автентичний текст, засвоєння та використання термінів, активне спілкування.

Однією з основних вимог забезпечення якісної підготовки фахівців будь-якої галузі є професійно спрямоване навчання студентів іноземної мови. Навчання студентів англійської мови як засобу спілкування з іноземними партнерами у професійній діяльності є важливим етапом у процесі формування їх термінологічної компетенції [1]. Від рівня засвоєння фахової лексики студентів залежить швидкість та якість опрацювання наукової літератури, ефективність ділового спілкування з іноземними партнерами.

На сучасному етапі розвитку науково-технічної термінології спостерігається зростання уваги до проблеми вивчення фахових мов. А функціонування певної фахової мови забезпечується чітко встановленою термінологією. Одним із шляхів оволодіння термінологією майбутньої професії є читання оригінальної літератури за фахом. Автентичні спеціалізовані тексти за фахом мають бути не лише джерелом інформації, але й основою для обговорення та вирішення професійно-практичних проблем. Від змісту запропонованого тексту, його опрацювання залежить ефективність організації інтерактивної діяльності студентів та результативність засвоєння ними термінологічної лексики. Вміло підібраний автентичний матеріал є тим цінним пізнавальним матеріалом, який доповнює отримані студентами під час вивчення спеціальних дисциплін знання та забезпечує створення певної системи вправ для засвоєння ними фахової лексики.

Одним із важливих завдань при цьому є визначення складу та обсягу термінологічної лексики. Під час підбору термінів необхідно враховувати їх тематичну визначеність, частоту їх вживання та цінність з точки зору реальності їх застосування у професійно орієнтованому спілкуванні. Адже, не можна навчати студентів фахової лексики взагалі, її потрібно навчати лише в межах певної тематики, яка відображає профільуючі дисципліни майбутнього фахівця [2]. Засвоєння вже підібраної фахової лексики та набуття навичок оперування нею відбувається під час виконання студентами системи вправ, які поділяються на три групи: дотекстові, текстові та післятекстові [3].

Важливу роль у формуванні робочого словника майбутнього фахівця відіграють дотекстові вправи. Це вправи на ідентифікацію термінів, їх первинне закріплення. Основне завданням цих вправ – допомогти студентам розуміти значення термінів та вміти знаходити їх українські відповідники. За критерієм комунікативності – це вправи некоммуникативні. Вони забезпечують правильне розуміння тексту під час читання та активізацію використання термінів у мовленнєвій діяльності під час обговорення прочитаного.

Прикладом таких вправ при опрацюванні теми "Forestry" є подані нижче вправи I і II.

I. Match the words with their definitions:

1. lumber. 2. flood. 3. forest. 4. soil erosion. 5. stand. 6. felling. 7. species.
- a) a complex community of plants and animals dominated by trees and where the tree crown density is greater than 10 percent;
- b) class sub-division, sort or kind;
- c) a large amount of water that covers an area that was dry before;
- d) wood felled and roughly sawn into long and plants;

- e) the loss of soils caused by particles being carried away by wind or water;
- f) the process of cutting down standing timber;
- g) a group of forest trees of sufficiently uniform species, composition, age, condition to be considered a homogeneous unit for management purposes.

II. Use the terms in the brackets in the correct form.

1. Forest is a large area of land that (to be covered) with trees.
2. The increased level of carbon dioxide (to raise) the average global temperature within the next fifty years.
3. A hectare of trees (to absorb) 200 kg of carbon dioxide each year.
4. During the last years forests of Ukraine (to be reduced).
5. Forests (play) a very important role in the formation of environment.
6. Deforestation of trees (to result) in soil erosion floods and climate changes.
7. Because pollution many valuable species of plants and animals (to disappear) entirely.

Особливо корисними є вправи на словотворення, які сприяють розширенню термінологічного словника студентів.

III. Write as many derivatives as possible. Translate them into Ukrainian.

Prefix	Stem	Suffix
De-	forest	-tion
a-	plant	-ed
re-	select	-er/or
un-	protect	-tive
under-	cut	-ing
over-	grow	-able/ible
in/on	generate	-ness

Уміння перетворювати терміни та оперувати ними на рівні словосполучення та речення забезпечують вправи IV та V.

IV. Match the words on the left with the words on the right to make collocations.

Use them in the sentences of your own. Translate the collocations. Use them in the sentences of your own.

1. stand	a) land
2. forest	b) cutting
3. recreation	c) forest
4. selective	d) species
5. mature	e) density
6. damaged	f) areas
7. preserved	g) trees

V. Give synonyms or antonyms if any to the terms: cutting, area, replanting, deforestation, benefit, to protect, to destroy.

Use new words in the sentences of your own.

Подальше засвоєння термінологічної лексики відбувається у виконанні текстових вправ, які спрямовані на знаходження термінів у тексті та вміння оперувати ними на рівні речення. Основними завданнями текстових вправ є скеровування процесу читання та мотивування студентів до подальшої роботи над текстом. Виконуючи ці вправи студенти вживають фахову лексику на рівні автоматизму. За ступенем комунікативності – це умовно-коммуникативні вправи.

I. Complete the sentences with the terms from the text.

1. Particularily damaging to the forests is the practice of
2. ... of forests results in soil erosion, floods and climate changes.
3. In publicly owned tracts trees are ... for access roads, mining activities, cattle grazing and recreational facilities.
4. Careful management should include ... of trees of different species and ages.
5. The practice of clear-cutting should be followed by immediate ... of forest.
6. Young trees are more sensitive to disease, ... and
7. In recreational areas the trees are ... by crowds of visitors.

II. Your group-mate was ill and missed the lesson on the topic " The Main Processes in Ecosystems".

Use the following key-terms and tell him /her what you have learnt at the lesson:

food chains, materials cycles, development and evolution, chemical substances, a state of equilibrium, plants and animals, vegetation.

III. Find the proper terms in the text for the following definitions:

1. Woody plants growing with a single stem.
2. A part of the tree that supports the crown and supplies it with water and food from the roots.
3. The smallest part of a living structure.
4. Lines radiating from the center of the tree outward.
5. The process of giving away the unused water.
6. The central part of a living cell.
7. An increase in the size of a living thing.
8. A living thing that has leaves, roots and grow in the ground.
9. The top layer of the earth.
10. The mixture of gases around the earth that we breathe.

Активізація та засвоєння термінологічної лексики відбувається у подальшій післятекстовій діяльності. Вправи третього етапу навчання термінологічної лексики мотивують студентів до спілкування, критичного аналізу та узагальнення прочитаного. Післятекстові вправи імітують різні ситуації, що відображають поле їх майбутньої професійної діяльності. Це є ділові зустрічі, наукові конференції, інтерв'ю, засідання.

Засвоєння студентами термінологічної лексики може відбуватися не тільки в усному, але й у писемному мовленні. Підготовка доповіді на наукову студентську конференцію є дієвим засобом мотивації засвоєння фахової лексики на письмі. Студентам пропонують теми доповідей, які тісно пов'язані з їх спеціальністю. Під час роботи над доповіддю студенти використовують підготовлений термінологічний словник. Така робота сприяє активізації засвоєння термінів та їх вживання в мовленні.

I. You are going to participate in the conference on the topic " The Importance of Forests". Present a paper about its influence on the climate formation.

II. Present your point of view on the problem: " Our Responsibility for the Continuous Forest Decline".

III. You are an analyst of the "Forestry" magazine. Try to find out the most important forestry problems in Ukraine.

IV. You are a member of the regional forestry enterprise. Give the proposals the government should take in order to improve the efficiency of forest management.

V. Find the information in the Internet and give examples of human activity which causes the decreasing of forest areas in Ukraine.

VI. Discuss with your groupmates how we can prevent the extinction of endangered species of plants.

VII. Explain your groupmate the difference between the terms: "afforestation" and "deforestation".

VIII. Tomorrow a well-known scientist will lecture on the topic "Water conservation role of forests". Put down 5 questions you would like to ask him.

Таким чином, системне виконання запропонованих вище вправ забезпечить не лише розуміння термінологічної лексики при читанні фахових текстів з метою отримання необхідної інформації, але й свідоме її застосування у спілкуванні іноземною мовою з спеціалістами даного фаху. А це, своєю чергою, сприятиме покращенню фахової підготовки студентів та успішному виконанню ними подальших професійно орієнтованих завдань.

Література

1. Борщовецька В.Д. Вправи для навчання англійської фахової лексики студентів-економістів / В.Д. Борщовецька // Іноземні мови. – 2003. – № 3. – С. 24-27.
2. Жлуктечко Ю.О. Методика викладання іноземних мов у вищій школі / Ю.О. Жлуктечко. – К.: Вид-во "Вища шк.", 1971. – 31 с.
3. Семенчук Ю.О. Комплекс вправ для навчання студентів економічних спеціальностей англійської термінологічної лексики / Ю.О. Семенчук // Іноземні мови. – 2004. – № 3. – С. 24-32.

Мазепа М.И., Чаплык О.А. Методические аспекты формирования и обогащения терминологического словарного запаса студентов лесотехнического профиля

Установлен состав и объем терминологической лексики в пределах определенных оригинальных текстов. Проанализированы основные группы упражнений, которые обеспечивают не только понимание терминов при чтении, но и их активное применение в общении. Предложена система упражнений, которые можно использовать для обучения студентов лесотехнического профиля профессиональной лексики.

Ключевые слова: профессиональная лексика, оригинальный текст, усвоение и использование терминов, активное общение.

Mazepa M.Yo., Chaplyk O.A. Methodical aspects of forestry professional terminology learning

Terms composition and amount in the authentic texts is found out. The basic groups of exercises that provide not only professional terminology learning but its active usage in speaking are analyzed. Complex of exercises for learning forestry professional terminology is presented.

Keywords: professional terminology, authentic text, terminology learning and usage, active communication.